

Prvo izvješće Vlade Republike Hrvatske o ispunjavanju mjerila za zatvaranje Poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava, slijedom Privremenog izvješća Europske komisije od 2. ožujka 2011. godine

Nakon objave Privremenog izvješća Europske komisije o reformama u Hrvatskoj u području pravosuđa i temeljnih prava, Hrvatska je izradila Plan aktivnosti za ispunjavanje svih preostalih zahtjeva iz Poglavlja 23. Hrvatska Vlada također je odlučila periodično izvješćivati Komisiju o provedbi preostalih dijelova mjerila za zatvaranje Poglavlja 23. Ovo je prvo takvo izvješće. Prateći mjerila za zatvaranje te popis obveza koji je u sklopu Privremenog izvješća objavila Komisija, u njemu se iznose sve pripadajuće aktivnosti i postignuća hrvatske strane. Izvješće je usmjereno na razdoblje od 3. ožujka do 5. travnja 2011. godine, a u nekim područjima pokriva i širi vremenski okvir.

Struktura Izvješća: 1) tekst Privremenog izvješća u pojedinom mjerilu (odlomak s popisom obaveza); 2) učinjeno – aktivnosti koje je provela RH prema navedenim dokumentima.

Mjerilo za zatvaranje 1: Hrvatska treba ažurirati svoju Strategiju reforme pravosuđa i pripadajući Akcijski plan i osigurati njihovu djelotvornu provedbu.

1. Hrvatska je ažurirala navedene dokumente, a vezano za provedbu osigurala je poboljšane institucionalne kapacitete za upravljanje pravosudnim reformama, uključujući i pomno ispitivanje i nadzor nad provođenjem donesenog zakonodavstva.

2. Učinjeno – Mjerilo ispunjeno. Nastavlja se učinkovita provedba.

Mjerilo za zatvaranje 2: Hrvatska treba ojačati neovisnost, odgovornost, nepristranost i profesionalizam u pravosuđu.

1. Hrvatska će trebati osigurati da novoustrojeni DSV i DOV pokažu svoju sposobnost za ispravnu primjenu novih prijelaznih odredbi o zapošljavanju sudaca i državnih odvjetnika, kao i poboljšanje u provođenju stegovnih postupaka protiv državnih odvjetnika i sudaca.

2. Učinjeno

Aktivnosti Državnog sudbenog vijeća

Postupak imenovanja članova novog Državnog sudbenog vijeća (DSV) dovršen je u veljači 2011. godine, a prva konstituirajuća sjednica novog DSV-a održana je 3. ožujka 2011. godine. DSV ima 11 članova (sedam sudaca koji su izabrani tajnim glasovanjem svih sudaca u Republici Hrvatskoj, dva iz redova sveučilišnih profesora pravnih znanosti i dva zastupnika Hrvatskog sabora), a predsjednik je sudac Vrhovnog suda. Druga sjednica DSV-a održana je 4. travnja, dok je treća sjednica zakazana za 7. travnja 2011. godine.

U veljači 2011. objavljen je javni natječaj za imenovanje 75 sudaca (prijavilo se oko 1.100 kandidata). Pridržavajući se načela, prema kojem je kvaliteta postupka važnija od brzine, DSV planira najprije donijeti odluku o 12 imenovanja za Vrhovni sud, Visoki trgovački sud i za četiri županijska suda. Pokrenut je postupak imenovanja tih 12 sudaca, a on će se provesti

po objektivnim i transparentnim kriterijima odabira između 191 prijavljenog kandidata. Prijave (koje su zaprimane do sredine ožujka) su sređene i spisi upućeni nadležnim sudačkim vijećima (koje sačinjavaju samo suci) radi davanja ocjene radnih rezultata kandidata.

Izrađen je nacrt novog pravilnika kojim se uređuje postupak provođenja i ocjenjivanja provjere znanja (*Pravilnik o načinu provođenja i ocjenjivanja pisanih radnji, o načinu bodovanja ocjena na studiju i načinu provođenja i ocjenjivanja usmenog razgovora u postupku imenovanja na sudačku dužnost*), kako bi se bolje i objektivnije mogli ocijeniti kandidati koji se javljaju za suce. Pravilnik će DSV usvojiti najkasnije do 15. travnja 2011. On propisuje daljnja poboljšanja objektivnih kriterija za odabir sudaca, te, između ostalog, iscrpnije uređuje provođenje strukturiranog razgovora. Radionica o provođenju strukturiranih razgovora za članove DSV-a i DOV-a (u suradnji s njemačkim stručnjacima) održat će se 14. travnja 2011. godine.

DSV je pokrenuo stegovne postupke protiv sudaca u 13 slučajeva, o čemu se odluke očekuju tijekom travnja. Na sjednici DSV 7. travnja imenovat će se uže tijelo (Malo stegovno vijeće) koje treba utvrditi činjenice u svih 13 pokrenutih stegovnih postupaka, kako bi DSV mogao donijeti odluke o stegovnim mjerama.

U dodatnih 10 slučajeva DSV će donijeti odluke u svezi sa zahtjevima za skidanjem sudačkog imuniteta (u jednom je slučaju podnositelj zahtjeva Državno odvjetništvo RH), a još u dva o privremenom udaljenju od obnašanja sudačke dužnosti.

Kako bi se osigurala puna funkcionalnost novog DSV-a, započelo je njegovo administrativno snaženje. S radom je 1. travnja 2011. godine započela djelatnica na radnom mjestu Tajnika DSV-a, a osiguran je i odgovarajući prostor za arhiviranje. Trenutno su u DSV-u zaposlena četiri stručna djelatnika, a u predstojećem razdoblju predviđeno je daljnje kadrovske jačanje (za što su osigurana proračunska sredstva). Sastanci ministra pravosuđa s predsjednikom DSV-a održavaju se svaki tjedan s ciljem osiguravanja svih potrebnih preduvjeta za učinkovitu organizaciju rada DSV-a.

S ciljem daljnjeg unaprjeđenja sustava stegovnih postupaka, u Ministarstvu pravosuđa izrađeni su nacrti izmjena i dopuna Zakona o Državnom sudbenom vijeću i Zakona o državnom odvjetništvu, koji trenutačno prolaze zaključnu fazu dovršavanja u suradnji s nadležnim tijelima. Vlada RH planira usvojiti predmetne zakone, te ih potom uputiti Hrvatskom saboru na daljnje postupanje najkasnije do 15. travnja 2011. godine. Navedenim će se izmjenama proširiti opseg mogućih sankcija u stegovnim postupcima za suce i državne odvjetnike, te ojačati istražni dio stegovnih postupaka.

Nastavlja se intenzivna suradnja Ministarstva pravosuđa, Državnog sudbenog vijeća i Državnoodvjetničkog vijeća s francuskim stručnjacima u pitanjima daljnjeg unaprjeđenja stegovnih postupaka, a u tijeku je i stalna razmjena mišljenja i najboljih praksi u tom području (održane konzultacije, organizirane radionice, planirano studijsko putovanje itd.). Radionice na temu deontologije sudačke profesije održane su 28. ožujka u Zagrebu za 98 predsjednika sudova, te 1. travnja u Splitu za dodatnih 27 predsjednika sudova. Predsjednici sudova dodatno su bili upoznati s njihovim pravima i obvezama za pokretanje stegovnih postupaka, kao i s njihovom odgovornošću za propuštanje pokretanja istih.

Aktivnosti Državnoodvjetničkog vijeća

Konstituirajuća sjednica novog saziva Državnoodvjetničkog vijeća (DOV) održana je 11. veljače 2011. Na sjednici su izabrani predsjednik i zamjenik predsjednika Vijeća. DOV ima 11 članova (sedam iz redova Državnog odvjetništva, dva iz redova sveučilišnih profesora pravnih znanosti i dva zastupnika Hrvatskog sabora), a predsjednik je iz reda zamjenika državnog odvjetnika.

Druška sjednica DOV-a održana je 4. ožujka 2011. Na sjednici su imenovana tri županijska državna odvjetnika (koje je ranije imenovao Glavni državni odvjetnik). Donesena je odluka o rasporedu 20 polaznika Državne škole za pravosudne dužnosnike u općinska državna odvjetništva. Također je donesena odluka koja obvezuje državne odvjetnike i zamjenike državnih odvjetnika da dostave imovinske kartice u zakonski propisanom roku.

Treća sjednica DOV-a održana je 18. ožujka 2011. Donesena je odluka o raspisivanju natječaja za 22 slobodna mjesta zamjenika općinskih državnih odvjetnika. Od 1. travnja s radom je započela jedna djelatnica na radnom mjestu Tajnice DOV-a. Donesene su i dvije odluke o trajnom premještanju zamjenika općinskih državnih odvjetnika iz manje u više opterećena državna odvjetništva.

Natječaj za 22 slobodna mjesta zamjenika općinskih državnih odvjetnika objavljen je 23. ožujka 2011. (NN 34/11). Kandidati koji se prvi puta imenuju zamjenicima državnog odvjetnika prolaze provjeru znanja pred Državnoodvjetničkim vijećem, a temeljem Pravilnika o načinu, provođenju i ocjenjivanju provjere znanja i razgovora kandidata u postupku imenovanja na državnoodvjetničku dužnost (NN 19/11). Provjera znanja obuhvaća pisanje radnje koja predstavlja donošenje i izradu državnoodvjetničke odluke utemeljene na konkretnom spisu predmeta te usmenog strukturiranog razgovora.

Mjerilo za zatvaranje 3: Hrvatska treba poboljšati učinkovitost pravosuđa.

1. Hrvatska će trebati dodatno smanjiti ukupni broj neriješenih predmeta, a posebice smanjiti broj starih građanskih predmeta i naloga za izvršenje. Potrebno je poboljšati provedbu zakona o parničnom postupku kako bi se smanjilo predugo trajanje građanskih postupaka.

2. Učinjeno

Smanjenje broja neriješenih predmeta na sudovima

Nastavljen je napredak u smanjivanju zaostataka na sudovima, posebice u rješavanju predmeta starijih od tri godine. Potpune statistike bit će dostupne 15. travnja, a prema sada dostupnim statističkim podacima za prvo tromjesečje 2011. godine, ostvareni su sljedeći rezultati:

- na dan 31. 12. 2010. godine na općinskim sudovima bilo je 84.802 neriješenih građanskih predmeta starijih od tri godine, a na dan 25. 3. 2011. godine riješena su 14.222 građanska predmeta ili 16,8%.
- na dan 31. 12. 2010. godine na općinskim sudovima bilo je 2.988 neriješenih kaznenih predmeta starijih od tri godine, a na dan 25. 3. 2011. godine riješeno je 1.419 kaznenih predmeta ili 47,5%.
- na dan 31. 12. 2010. godine na županijskim sudovima bilo je 15.072 neriješenih građanskih predmeta starijih od tri godine, a na dan 25. 3. 2011. godine riješena su 1.632 građanska predmeta ili 10,8%
- na dan 31. 12. 2010. godine na županijskim sudovima bilo je 291 neriješenih kaznenih predmeta starijih od tri godine, a na dan 25. 3. 2011. godine riješeno je 81 kaznenih predmeta ili 27,8%.

U cilju smanjenja broja starih neriješenih predmeta Vlada Republike Hrvatske donijela je dana 25. ožujka 2011. godine Odluku o davanju ovlasti općinskim sudovima za obustavu

ovršnih postupaka te državnim odvjetništvima za povlačenje ovršnih prijedloga i tužbi radi naplate troškova kaznenog postupka u kojima je ovrha postala nemoguća ili se iz drugih razloga ne može provesti, a pojedinačni iznosi ne prelaze 1.000,00 kuna, kao i Ovlašt državnim odvjetništvima za povlačenje ovršnih prijedloga i tužbi pred sudovima radi naplate spornih potraživanja Republike Hrvatske kod kojih pojedinačni iznosi ne prelaze 1.000,00 kuna, ako na temelju stanja spisa ocijene da će cijeli postupak, uključujući i naplatu, trajati nerazmjerno dugo, odnosno da je njegov dovršetak vezan uz nerazmjerne troškove.

Nastavljena je uspješna provedba Akcijskog plana za rješavanje zaostataka sudskih predmeta na najopterećenijim sudovima (Općinski građanski sud u Zagrebu, Općinski sud u Splitu, Županijski sud u Zagrebu, trgovački sudovi i Visoki trgovački sud), usvojenog u svibnju 2010. Navedeni sudovi su značajno administrativno ojačani i već su razvidni prvi rezultati u povećanju njihove učinkovitosti (*gore navedeni podaci o riješenim predmetima u prvom tromjesečju 2011.*), a očekuje se daljnji značajni napredak u predstojećem razdoblju. S ciljem administrativnog jačanja najopterećenijih sudova, sukladno Akcijskom planu, zaposleno je ukupno: 34 suca, 48 sudskih savjetnika, 38 upisničara i 98 zapisničara, te 13 zemljišnoknjižnih referenata.

Za Županijski sud u Zagrebu odobreno je devet sudskih savjetnika koji su započeli s radom u studenom 2010. godine. Za Visoki trgovački sud RH povećan je broj sudaca (za pet sudaca). Suci su imenovani i započeli s radom 15. veljače 2011. godine.

Kako bi se dao dodatni poticaj rješavanju zaostataka na sudovima tijekom ožujka 2011. održani su sastanci predsjednika najopterećenijih sudova s ministrom pravosuđa, te s predsjednikom Vrhovnog suda. Raspravljen je učinak dosada provedenih mjera, te daljnji potrebni koraci za pojedine sudove slijedom iznesenih potreba. Dogovorene su daljnje mjere za jačanje najopterećenijih sudova:

- Rješenjem ministra pravosuđa od 1. ožujka 2011. o određivanju broja sudaca u županijskim sudovima povećan je za 16 broj sudaca Županijskog suda u Zagrebu, te za pet broj sudaca Županijskog suda u Splitu. Dopunom Plana popunjavanja slobodnih sudačkih mjesta (od 14. i 20. ožujka 2011.) planirano je popunjavanje devet sudačkih mjesta u Županijskom sudu u Zagrebu i pet sudačkih mjesta u Županijskom sudu u Splitu. Dopuna Plana dostavljena je Državnom sudbenom vijeću s molbom da se oglas o slobodnim sudačkim mjestima objavi u što kraćem roku. Pored toga, planirana je i popuna pet sudačkih mjesta u Općinskom građanskom sudu u Zagrebu.

- Planom prijema u državnu službu u pravosudna tijela planirano je zapošljavanje dodatnih pet sudskih savjetnika u Županijski sud u Splitu i pet administrativnih referenata – sudskih zapisničara. Na Plan prijema zatražena je suglasnost Ministarstva financija, te će se postupak popunjavanja ovih radnih mjesta moći provesti odmah po pribavljenoj suglasnosti Ministarstva financija.

Zakon o parničnom postupku

Nastavljena je edukacija sudaca o Zakonu o parničnom postupku (ZPP). Dana 5. travnja 2011. je uz potporu Vrhovnog suda RH u organizaciji Pravosudne akademije održana radionica kojoj je prisustvovalo 70 sudaca općinskih, županijskih i trgovačkih sudova. Svrha radionice je bilo prenošenje najboljih praksi u korištenju procesnih mogućnosti koje daje ZPP, a u cilju učinkovitijeg vođenja parničnog postupka, s posebnim osvrtom na rješavanje sporova male vrijednosti i sudske dostave.

U cilju daljnjeg unaprjeđenja parničnog postupka, Ministarstvo pravosuđa izradilo je Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku i uputilo ga u zakonodavnu proceduru. Ovim se izmjenama i dopunama kao novine uvodi:

- mogućnost tonskog snimanja glavne rasprave. Time se olakšava i jača vjerodostojnost dokaznog postupka;
- zabranjuje višekratno ukidanje presuda u radnim sporovima pred Županijskim sudovima, ali i u trgovačkim sporovima pred Visokim trgovačkim sudom RH;
- korjenito mijenjaju odredbe o reviziji kao izvanrednom pravnom lijeku. Revizija postaje u pravom smislu izvanredni pravni lijek, te se onemogućuje odugovlačenje postupka zloporabom instituta revizije. S druge strane, tzv. izvanrednom revizijom koja je moguća u svim predmetima, ojačava se ustavna funkcija Vrhovnog suda RH u osiguranju jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih pred zakonom;
- dio odredbi o naplati sudskih troškova usklađuje se sa Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 62/08), odnosno pojašnjen je način obračuna troškova koji pripadaju stranci kada je zastupa odvjetnik temeljem navedenog Zakona.

Očekuje se da će se ovim promjenama postići veća učinkovitost, veća funkcionalizacija procedure, te ubrzavanje parničnog postupka u cjelini.

Zakon o sudskim pristojbama

Rad na izradi Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama je u završnoj fazi. Nacrt Zakona predviđa sljedeće izmjene i dopune:

- značajne izmjene odredbi o postupku radi naplate neplaćene pristojbe korištenjem mogućnosti naplate na novčanim sredstvima pristojbenih obveznika putem Financijske agencije u skladu s odredbama Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 91/10). Ovime će se znatno povećati učinkovitost prisilne naplate pristojbi u cilju sprječavanja izbjegavanja plaćanja i zlouporabe prava;
- jačanje mirnog rješavanja sporova kroz ukidanje pristojbe za sklapanje sudske nagode;
- povećanje sudskih pristojbi za ulaganje pravnih lijekova kroz koje se otežava odugovlačenje postupka neopravdanim ulaganjem istih.

Očekuje se da će usvajanje navedenih izmjena i dopuna dovesti do daljnjeg rasterećenja sudova i jačanja njihove učinkovitosti.

<p>Mjerilo za zatvaranje 4: Hrvatska treba poboljšati postupanje u domaćim predmetima ratnih zločina.</p>
--

1. Kako bi predočila uvjerljive dokaze o rezultatima, Hrvatska treba poduzeti pravne korake u pogledu domaćih predmeta ratnih zločina čijem se rješavanju do sada nije pristupilo, posebice kroz provedbu svoje nove strategije i sustavno korištenje specijaliziranih odjela.

2. Učinjeno

Hrvatska odlučno nastavlja s temeljitim istraživanjem i procesuiranjem ratnih zločina počinjenih u Hrvatskoj od 1991. godine nadalje, bez obzira na etničku pripadnost ili rang počinitelja. U tom smislu donesen je niz strategijskih i operativnih dokumenata čija je svrha povećati učinkovitost aktivnosti Ministarstva pravosuđa, Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog odvjetništva RH. Ti dokumenti uključuju: 1) Pregled predmeta ratnih zločina u kojima su počinitelji ili naredbodavci nepoznati (sastavilo ga je Državno odvjetništvo u rujnu 2010.); 2) Strategija i Plan za istraživanje i procesuiranje kaznenih djela ratnih zločina

počinjenih tijekom Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj (1991. - 1995.) (sastavilo ih je Ministarstvo unutarnjih poslova u prosincu 2010.); 3) Strategija za istraživanje i procesuiranje ratnih zločina počinjenih u razdoblju od 1991. do 1995. (potpisao ju je ministar pravosuđa 11. veljače 2011.); u svrhu provedbe Strategije, u koordinaciji Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog odvjetništva pripremljena su dva operativna dokumenta – 4) Provedbeni plan (Ministarstvo unutarnjih poslova, 28. veljače 2011.) i 5) Operativni program (Državno odvjetništvo RH, 4. ožujka 2011.).

Dva potonja dokumenta detaljnije razrađuju koordinaciju između nadležnih tijela, utvrđuju resurse koje je potrebno angažirati i određuju odgovorne osobe. Uzimajući u obzir definirane nacionalne i regionalne prioritete za istraživanje i procesuiranje ratnih zločina počinjenih u Hrvatskoj, Ministarstvo unutarnjih poslova ustrojilo je 20 policijskih istražnih timova koji uključuju 120 policijskih službenika (8 od navedenih timova nadležno je za nacionalne, a 12 za regionalne prioritete), a Državno je odvjetništvo zadužilo 15 zamjenika državnih odvjetnika za procesuiranje nacionalnih prioriteta, dok su 34 zamjenika državnih odvjetnika zadužena za regionalne prioritete. U Ministarstvu pravosuđa održan je niz koordinacijskih sastanaka troje glavnih dionika (9. ožujka, 18. ožujka, 28. ožujka i 5. travnja 2011. godine).

Vlada RH razmatra izvješća Ministarstva pravosuđa, Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog odvjetništva o navedenim strategijama i planovima. Slijedom toga, a na osnovi nalaza, kao i preporuka o jačanju učinkovitosti postupanja, Vlada će 8. travnja usvojiti strategijske preporuke i operativne obveze s ciljem osiguranja daljnjih neophodnih postupaka u ovom području.

Na osnovi izmjena i dopuna Sudskog poslovnika (NN 34/11), na četiri najveća suda u Hrvatskoj – u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu – osnovani su specijalizirani sudski Odjeli za ratne zločine. Najkasnije do 30. travnja ove godine usvojit će se zakonodavni okvir kojim će ova četiri suda postati isključivo nadležna za vođenje svih budućih postupaka u slučajevima ratnih zločina. Najvažnije predmete koji su u tijeku pred drugim sudovima također će se, slijedom prijedloga Glavnog državnog odvjetnika, prebaciti na ta četiri specijalizirana suda.

Izmjenama i dopunama Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, regulirat će se da se dokazi koje su prikupila tijela Međunarodnog kaznenog suda mogu koristiti u kaznenom postupku u Republici Hrvatskoj, pod uvjetima da su ti dokazi izvedeni sukladno zakonom propisanom načinu i da se mogu koristiti pred Međunarodnim kaznenim sudom. Postojanje ili nepostojanje činjenica koje se dokazuju tim dokazima, hrvatski sudovi ocijenit će prema Zakonu o kaznenom postupku.

U skladu sa Zakonom o državnom odvjetništvu i njegovim Poslovnikom, specijalizirani Odjeli za ratne zločine osnovani su u četiri županijska državna odvjetništva (u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu). Na rad u tim odjelima raspoređeni su zamjenici državnih odvjetnika specijalizirani za procesuiranje ratnih zločina, koji imaju odgovarajuće iskustvo u tom području kaznenog prava.

Mjerilo za zatvaranje 5: Hrvatska treba predočiti dokaze o značajnim rezultatima utemeljene na učinkovitim, uspješnim i nepristranim istragama, podignutim optužnicama i sudskim presudama u predmetima organiziranog kriminala i korupcije na svim razinama, uključujući i korupciju na visokoj razini te u osjetljivim sektorima poput javne nabave.

1. Hrvatska će trebati pokazati učinkovito rješavanje dovoljnog broja predmeta kroz odgovarajuće faze postupka (istrage, vođenje kaznenih postupaka ili sudske presude) koji obuhvaća predmete korupcije na visokoj razini, predmete korupcije na lokalnoj razini i uključujući predmete povezane s javnom nabavom i pravosuđem. Zahtijeva se učinkoviti nadzor nad odbacivanjem kaznenih prijava od strane državnog odvjetnika. Hrvatska treba dodatno ojačati PNUSKOK i donijeti novi zakon o policiji koji je trenutačno u pripremi, a koji posebice rješava pitanja depolitizacije i imenovanja koja se temelje na zaslugama. Hrvatska treba poboljšati suradnju između agencija, uključujući razmjenu informacija.

2. Učinjeno

Napredak u korupcijskim predmetima

Postižući značajne rezultate u borbi protiv korupcije, Hrvatska je u praksi potvrdila nulti stupanj tolerancije Vlade u ovom području. Posebna pažnja je posvećena slučajevima korupcije na visokoj razini (uključujući postupak protiv bivšeg predsjednika Vlade, potpredsjednika Vlade, ministara, direktora trgovačkih poduzeća i veleposlanika). Statistički podaci za 2010. godinu pokazuju sljedeće: u predmetima od visokog značaja doneseno je pet pravomoćnih presuda; u dodatnih 12 slučajeva donesene su nepravomoćne presude; povrh navedenog, došlo je do podizanja optužnica u 14 slučajeva, dok je u 10 slučajeva istraga u tijeku.

U 2010. godini ukupno je prijavljeno 1.101 osoba zbog koruptivnih kaznenih djela na svim razinama. U navedenom razdoblju ukupno su pokrenute istrage protiv 249 osoba; ukupno su optužene 302 osobe; sudovi su donijeli presude u odnosu na ukupno 514 osoba. U razdoblju 2009.-2010. statistički podaci za koruptivna kaznena djela su sljedeći: prijavljeno je 1.787 osoba, pokrenuto je 399 istraga, optužnice su podignute u 385 slučajeva, a doneseno je 328 presuda. Rani podaci za ovu godinu ukazuju na činjenicu kako nije bilo daljnjeg povećanja broja slučajeva, što potvrđuje pozitivan preventivan utjecaj politike nultog stupnja tolerancije, učinkovitosti kaznenog i sudskog postupka i mjera borbe protiv korupcije.

Provedena je analiza odbačenih kaznenih prijava iz koje proizlazi da se najveći broj kaznenih prijava odbacuje zbog kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti (u 2008. godini 78,5% prijava, u 2009. godini 86% prijava, u 2010. godini 83,14% prijava).

U pravilu se radi o kaznenim prijavama koje podnose stranke u sudskim i upravnim postupcima koje su nezadovoljne odlukama službenih osoba u tim postupcima. Znatian broj prijava podnosi se zbog izraženih pravnih stavova sudaca, državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, samo uz tvrdnju podnositelja prijave da je službena osoba počinila kazneno djelo zato što nije donijela odluku za koju podnositelj smatra da je jedino ispravna, bez navođenja konkretnih podataka iz kojih bi proizlazila osnova za sumnju da bi u konkretnim slučajevima bilo počinjeno kazneno djelo.

Među značajnijim predmetima USKOK-a u kojima su donesene pravomoćne ili nepravomoćne presude (slučajevi su navedeni pod kodnim imenima) su:

- Korupcija u privatizaciji: od više optuženih osoba, u odnosu na dvije osobe presude su postale pravomoćne; jedan potpredsjednik Hrvatskog fonda za privatizaciju osuđen je pravomoćno na 11 godina zatvora, a jedna osoba na dvije godine zatvora;
- Zloupotreba položaja i ovlasti: osuđene su tri osobe – dvije osobe na kazne zatvora od jedne godine i šest mjeseci (uvjetno četiri godine), a bivši potpredsjednik Vlade na jednu godinu zatvora (uvjetno na četiri godine) (pravomoćna presuda);
- Nezakonito korištenje državnog novca u diplomatskoj službi: bivši veleposlanik RH pri UN-u osuđen na jednu godinu zatvora (pravomoćna presuda);
- Korupcija u pravosuđu: bivši predsjednik Općinskog suda osuđen na četiri godine i šest mjeseci zatvora (pravomoćna presuda);
- Korupcija u sektoru zdravstva: od više optuženih osoba osuđene su četiri osobe na kazne zatvora od tri do četiri godine (pravomoćne presude);
- Korupcija u Ministarstvu financija: osuđene su tri osobe na kazne zatvora od šest mjeseci do četiri godine;
- Korupcija u obrazovnom sektoru: osuđene su 32 osobe (među njima i devet sveučilišnih profesora, koji su osuđeni na zatvorske kazne od šest do 10 mjeseci, te od jedne godine i tri mjeseca do dvije godine, te uvjetne kazne);
- Korupcija u obrazovnom sektoru: osuđene su 23 osobe na kazne od šest mjeseci do dvije godine i šest mjeseci zatvora, te uvjetne kazne;
- Korupcija na visokoj dužnosti: osuđene su dvije osobe na kazne zatvora u trajanju od jedne godine i jedne godine i tri mjeseca (među kojima i bivši potpredsjednik Vlade);
- Diplomacija: osuđene su dvije osobe (među kojima bivši veleposlanik RH), na kazne od sedam mjeseci zatvora (dvije godine uvjetno) te pet mjeseci zatvora (dvije godine uvjetno);
- Korupcija u sektoru obrane: osuđene su dvije osobe (među kojima bivši ministar obrane RH) na kaznu od četiri, te dvije godine zatvora;
- Korupcija u zemljišno-knjižnim odjelima u sudovima: objavljena presuda kojom su 22 osobe proglašene krivima, najveća kazna zatvora od jedne godine i devet mjeseci;
- Privatizacija: osuđene su 2 osobe na kazne od 1 godine i 6 mjeseci, te 1 godine zatvora (među kojima potpredsjednik HFP-a);
- Korupcija u pravosuđu: osuđene su 3 osobe (među kojima i bivši općinski državni odvjetnik osuđen na kaznu zatvora od 9 mjeseci);
- Korupcija u lokalnoj upravi: osuđene su tri osobe na kazne od pet mjeseci zatvora (uvjetno na dvije godine), jedne godine i šest mjeseci zatvora (uvjetno na tri godine), jedne godine i šest mjeseci zatvora (uvjetno na tri godine);
- Korupcija u zatvorskom sustavu: osuđene su tri osobe na kazne zatvora od jedne godine i osam mjeseci, jedne godine i dva mjeseca zatvora, te sedam mjeseci zatvora (uvjetno na dvije godine).

Kontrola odbačaja kaznenih prijava

Vlada RH usvojila je 2. travnja i uputila u Hrvatski sabor izmjene i dopune Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK). Predloženim izmjenama rješava se pitanje drugostupanjskog postupanja u slučajevima odbacivanja kaznene prijave u kaznenim djelima u kojima nije oštećena niti jedna osoba, odnosno postizanje učinkovite kontrole postupanja tužitelja u postupanju s kaznenim prijavama. U predmetnom zakonskom rješenju vodilo se računa o Ustavom zajamčenoj neovisnosti Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH) u odnosu na izvršnu vlast ili sudove.

Izmjene Zakona o USKOK-u određuju da u drugostupanjskom postupku, a po zaprimljenoj prijavi protiv odluke ravnatelja ili zamjenika ravnatelja kojom se odbacuje kaznena prijava za kaznena djela u kojima nije oštećena niti jedna osoba, odlučuje Kolegij Ureda državnog

odvjetnika. Kolegij određuje izvjestitelja koji podnosi izvješće o predmetu Kolegiju, nakon čega se natpolovičnom većinom glasova donosi odluka o osnovanosti prigovora. Ako Kolegij utvrdi da je prigovor neosnovan, podnositelj prigovora može podnijeti prijavu protiv odluke Kolegija Odjelu za nadzor DORH-a, a koji može zatražiti od izvjestitelja provođenje pojedinih dokaznih radnji.

Zakon o policiji

Hrvatski je sabor 11. ožujka 2011. usvojio novi Zakon o policiji, koji je stupio na snagu 1. travnja 2011. (NN 34/11). Zakonom se uvodi niz novina, kojima se nastavlja povećavati učinkovitost i neovisnost policije. Poseban se naglasak stavlja na depolitizaciju i profesionalnost policijskih snaga. Ovaj Zakon predstavlja temelj za transparentan i stručan sustav napredovanja, nagrađivanja, vrednovanja, premještanja, obrazovanja, stručnog usavršavanja, te medicinske i psihološke pomoći u policijskoj službi.

Kako bi se u potpunosti depolitizirala policijska služba, ovim se Zakonom zabranjuje policijskim službenicima da budu članovi političkih stranaka, da vrše političke dužnosti u okviru Ministarstva unutarnjih poslova i da se kandidiraju na državnim ili lokalnim izborima. Ako se danom stupanja na snagu Zakona o policiji utvrdi da je policijski službenik član političke stranke, morat će istupiti iz navedenog članstva u roku od tri mjeseca.

Mjesto glavnog ravnatelja policije popunjava se na osnovi javnog natječaja za slobodno radno mjesto; mjesta njegovih zamjenika i pomoćnika, kao i ravnatelja policijskih uprava i policijskih postaja popunjavaju se na osnovi internih natječaja za radna mjesta. Glavni ravnatelj policije i drugi rukovodeći policijski službenici imenuju se na razdoblje od pet godina, a pod sljedećim ih se uvjetima može razriješiti dužnosti prije isteka toga roka: na njihov vlastiti zahtjev, zbog trajne nesposobnosti za obavljanje dužnosti, u slučaju ozbiljne povrede službene dužnosti koja se utvrdi izvršnom odlukom disciplinskog suda, i zbog prestanka službe u slučajevima propisanim zakonom. Slijedom toga, dodatno se povećava neovisnost vodećih policijskih dužnosnika od političke hijerarhije.

PNUSKOK

Administrativni kapaciteti PNUSKOK-a značajno su ojačani i tijekom ožujka 2011. popunjena su sva preostala slobodna mjesta. PNUSKOK sada ima 452 djelatnika, u skladu sa svojom novom, dodatno povećanom, sistematizacijom odobrenom od Vlade RH (nova sistematizacija PNUSKOK povećala je broj predviđenih djelatnika tog tijela s dotadašnjih 436 na 452). Navedeno pojačanje dat će dodatni poticaj učinkovitosti PNUSKOK-a kao i cjelokupnog sustava borbe protiv korupcije.

Međuagencijska suradnja

S ciljem jačanja međuinstitucionalne suradnje, USKOK je u 2011. godini do sada sklopio sporazume o suradnji s Uredom za sprječavanje pranja novca (Ministarstvo financija), Financijskim inspektoratom (Ministarstvo financija), Financijskom policijom (Ministarstvo financija), te s Uredom za središnju javnu nabavu Vlade RH. U USKOK je na rad upućen službenik Porezne uprave koji je ovlašten za pristupanje bazi podataka o imovini poreznih obveznika. Došlo je do daljnjeg jačanja operativnog okvira USKOK-a kroz suradnju s Ministarstvom unutarnjih poslova čime je omogućen izravan pristup određenim bazama podataka u Ministarstvu.

Dogovoreno je održavanje periodičnih koordinacijskih sastanaka na kojima će predstavnici institucija razmatrati postojeće modalitete suradnje, ostvarene rezultate, te mogućnosti

daljnjeg unaprjeđenja provedbe suradnje. Dana 18. ožujka održan je prvi takav sastanak predstavnika Državnog odvjetništva RH, Porezne uprave, Financijske policije, Financijskog inspektorata, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (uprava nadležna za javne nabave), Ureda za sprječavanje pranja novca i Ureda za središnju javnu nabavu.

Mjerilo za zatvaranje 6: Hrvatska treba predočiti dokaze o rezultatima u jačanju preventivnih mjera u području borbe protiv korupcije i sukoba interesa.

1. Hrvatska će trebati pokazati učinkovitu provedbu u praksi novog zakona o pristupu informacijama, poboljšati transparentnost javne nabave, posebice objavljivanjem informacija o stvarnoj provedbi ugovora te donijeti sve sektorske zakone u skladu s ZUP-om. Što se tiče Zakona o financiranju političkih stranaka, Hrvatska treba razjasniti pravila koja se odnose na nadzor privatnih donacija i osigurati upravne kapacitete koji su potrebni za primjenu zakona.

2. Učinjeno

Zakon o pristupu informacijama

Odlukom Ustavnog suda (od 23. ožujka 2011.) kojom se pokreće postupak za ocjenu suglasnosti Zakona o pravu na pristup informacijama s Ustavom Republike Hrvatske, predmetni se Zakon ukida, s prestankom važenja 15. srpnja 2011. Razlozi za ukidanje zakona su postupovne prirode, a temelje se na činjenici da je Zakon o pravu na pristup informacijama organski zakon koji uređuje jedno od temeljnih ljudskih prava te je za njegovo donošenje, u skladu s člankom 82. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske, bila potrebna većina glasova ukupnog broja zastupnika Hrvatskog sabora. Do naznačenog datuma osigurat će se usklađenost postupka donošenja ovog Zakona s odredbama Ustava RH. Do tad Zakon ostaje na snazi i provodi se. U prvom tromjesečju 2011. godine zabilježeni su sljedeći rezultati u provedbi.

U razdoblju od 1. siječnja do 15. ožujka 2011. godine u AZOP-u je zaprimljeno 18 žalbi u predmetima ostvarivanja prava na pristup informacijama. Od toga broja je šest žalbi ustupljeno zbog nenadležnosti iz čega proizlazi da je Agencija nadležna u 12 žalbi. Od 12 žalbi za koje je Agencija nadležna, sedam se odnosi na "šutnju uprave", a u pet su se postupci vodili zbog donošenja rješenja kojim je odbijen zahtjev za pristup informacijama. Agencija je zaprimila dvije predstavke, koje spadaju u nadležnost Agencije temeljem članka 24. Zakona o pravu na pristup informacijama, a vezane su za provođenje nadzora nad provođenjem Zakona, te tri upita u vezi primjene i postupanja po Zakonu o pravu na pristupu informacijama (navedene žalbe, predstavke i upiti riješeni su ili je u tijeku njihovo rješavanje).

Do 15.3.2011. godine niti jedna žalba nije riješena temeljem članka 8. Zakona, pa tako nije proveden niti test javnog interesa. Trenutno je u radu jedan predmet u kojem je prvostupanjsko tijelo razmatralo zahtjev u smislu članka 8. st. 4. Zakona o pravu na pristup informacijama. Do 15.3.2011. godine nije pokrenut niti jedan upravni spor protiv rješenja Agencije. Dana 10. ožujka 2011. godine Hrvatskome Saboru podneseno je izvješće o primjeni Zakona o pravu na pristup informacijama za 2010. godinu.

Osiguravaju se odgovarajuće administrativne sposobnosti za provedbu Zakona o pristupu informacijama (4. travnja 2011. internom je preraspodjelom na rad na navedenim poslovima premješten jedan dodatni djelatnik, te sada u Agenciji na pitanjima vezanima uz Zakon o pravu na pristup informacijama rade tri djelatnika).

ZUP

Hrvatska je nastavila usklađivanje pojedinih zakona sa zakonskim okvirom Zakona o općem upravnom postupku. S ciljem usklađivanja s odredbama Zakona o općem upravnom postupku, pristupilo se odgovarajućim izmjenama 56 posebnih zakona, od čega je na Vladi RH dosada usvojeno 36 zakona, od kojih je 35 zakona upućeno u Hrvatski sabor. Usklađivanje se nastavlja, s ciljem dovršetka te zadaće do kraja travnja 2011. godine.

Javne nabave

Na temelju posljednjih izmjena i dopuna Zakona o pravu na pristup informacijama (usvojen i objavljen u prosincu 2010.), članak 20. Zakona je izmijenjen kako bi se tijela javne vlasti zadužila objaviti informacije o izvršavanju javnih ugovora (u Narodnim novinama ili putem elektronskih medija). Ovo zaduženje osigurava transparentnost podataka u postupku izvršavanja javnih ugovora. S ciljem provedbe ovih propisa u praksi, Vlada RH je usvojila Zaključak o objavljivanju informacija o sklapanju i izvršavanju ugovora o javnoj nabavi 17. ožujka 2011.

Zaključak određuje da su tijela javne vlasti, koja su dužna postupati prema Zakonu o javnoj nabavi, dužna sastaviti i objaviti Pregled sklopljenih ugovora o javnoj nabavi i njihova izvršenja na svojim internetskim stranicama u roku od 20 dana. Prva objava Pregleda ugovora mora sadržavati podatke za ugovore koji su izvršeni u 2010. godini i zatim redom kronološki kako su ugovori sklapani u 2010. godini. Nakon toga, tijelo javne vlasti dužno je podatke iz Pregleda ugovora ažurirati svakih šest mjeseci. Tijelo javne vlasti dužno je podatke o internetskim stranicama na kojima je objavljen Pregled ugovora dostaviti Agenciji za zaštitu osobnih podataka (Agenciji koja kontrolira provedbu Zakona o pravu na pristup informacijama) koja će do 5. svibnja 2011. godine izvijestiti Vladu Republike Hrvatske o provedbi ovoga Zaključka.

Političke stranke

Izrađeno je detaljno očitovanje o sustavu kontrole privatnih donacija sukladno Zakonu o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe i dostavljeno EK 18. ožujka 2011. godine.

Dana 15. ožujka usvojene su potrebne zakonodavne promjene (izmjene pravilnika o unutarnjem ustrojstvu DIP-a) u cilju jačanja administrativnih kapaciteta Državnog izbornog povjerenstva, sa šest novih djelatnika. S danom 1. travnja troje djelatnika Ministarstva financija (Porezna uprava) premješteno je na rad u DIP, u cilju njegova trenutna jačanja iskusnim kadrovima. Paralelno s privremenim premještajem navedenih djelatnika iz MFIN-a, DIP je započeo postupak zapošljavanja troje djelatnika putem javnog natječaja. Osigurana su financijska sredstva, i dobivena je suglasnost MFIN-a, te se očekuje objava javnog natječaja tijekom travnja. Troje (budućih) novih djelatnika, koji će biti zaposleni putem javnog natječaja, u prvom će razdoblju raditi zajedno s troje djelatnika privremeno premještenih iz MFIN, koji će im pomoći u preuzimanju posla i relevantnoj stručnoj obuci.

Mjerilo za zatvaranje 7: Hrvatska treba ojačati zaštitu manjina, uključujući kroz učinkovitu provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (UZPNM).

1. Hrvatska treba utvrditi dugoročne planove, utemeljene na statističkim podacima, kojima bi u cijelosti ispunila svoje obveze iz UZPNM-a u pogledu zapošljavanja manjina te bi trebala

donijeti plan kojim bi se riješili nedostaci vezani uz nedovoljnu zastupljenost manjina u širem javnom sektoru, a koji su utvrđeni u studiji.

2. Učinjeno

Akcijski plan

Akcijski plan za provedbu Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina za razdoblje od 2011.-2013. godine u završnoj je fazi i bit će usvojen na sjednici Vlade Republike Hrvatske 8. travnja. Ovaj opsežni Plan obuhvaća sve relevantne aspekte zaštite prava zajamčenih Ustavnim zakonom. Plan se temelji na analizi rezultata Akcijskoga plana za razdoblje od 2008. do 2010. godine, uključujući i relevantne statističke podatke, s ciljem daljnjega jačanja zaštite na područjima u kojima su uočeni nedostaci. Plan uvodi konkretne provedbene okvire i sredstva za provedbu.

U pogledu povećanja zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina općenito, Plan predviđa veća financijska sredstva za novo zapošljavanje i mjere kojima se jača obrazovna struktura pripadnika nacionalnih manjina.

Poseban dio Plana posvećen je pitanju zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima, te tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Plan sadrži iscrpnu, statistički potkrijepljenu ocjenu trenutnoga stanja i upućuje na operativni cilj povećanja zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u srednjoročnom razdoblju. Plan donosi i precizan rok (30. travnja) za donošenje dugoročnoga Plana za zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave, kojim se utvrđuju realni godišnji ciljevi za postupno povećanje zastupljenosti. Navedeni će se ciljevi revidirati sukladno rezultatima popisa stanovništva koji je u Hrvatskoj započeo 1. travnja ove godine.

Planirane aktivnosti uključuju sustavno praćenje statističkih podataka o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina i provedbe mjera kojima je cilj povećanje njihove zastupljenosti; informiranje i educiranje o pravima sadržanim u članku 22. Ustavnog zakona, kako pripadnika nacionalnih manjina tako i službenika relevantnih institucija, s naglaskom na članove povjerenstava za odabir kandidata; aktivnosti s ciljem podizanja svijesti, te praćenje i nadzor.

Sastavni je dio Plana i prikupljanje obrazaca za jedinstveno statističko praćenje zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina, što omogućuje redovitu i kontinuiranu ocjenu zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima koja obuhvaća članak 22. Ustavnog zakona. Plan predviđa i periodičnu analizu činjeničnoga stanja provedbe mjera.

Navedene mjere uspostavljaju odgovarajuću osnovu za mjerljive promjene na ovom području kada se za to stvore okolnosti (nakon što se zadovolje uvjeti za ukidanje zabrane novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske).

Širi javni sektor

Studija "Udio nacionalnih manjina u javnom sektoru Republike Hrvatske" je dovršena i predstavljena Europskoj komisiji. Studiju je proveo Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, neovisna institucija s dokazanim iskustvom u ovoj vrsti projekata.

Studija je širokoga opsega i ne bavi se samo zastupljenošću pripadnika nacionalnih manjina, već su prikupljeni i podaci o percepciji općeg i radnoga statusa pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, o tome koliko su pripadnici manjina upoznati sa svojim

pravima, te njihovoj ocjeni relevantnoga pravnog okvira i njegove provedbe. Studija je provedena u pet županija Republike Hrvatske – Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Bjelovarsko-bilogorska, Sisačko-moslavačka i Istarska, u naseljima u kojima živi 71% ukupnoga manjinskog stanovništva. Pokriva 53% ukupnoga broja javnih tijela u odabranim naseljima (sveukupno 148 institucija, odabranih nasumično). Kako bi se proširio opseg, poziv za sudjelovanje u strukturiranom razgovoru poslan je i na adrese 30 udruga nacionalnih manjina koje predstavljaju pripadnike 19 nacionalnih manjina (sve osim tri koje nemaju svoje udruge nacionalnih manjina).

Studija u područjima koje je pokrila nije ustanovila podzastupljenost nacionalnih manjina u širem javnom sektoru, niti da se predstavnici nacionalnih manjina općenito doživljavaju podzastupljenima. Bez obzira na to, Hrvatska će nastaviti s aktivnom politikom u osiguravanju odgovarajućeg udjela nacionalnih manjina u javnom sektoru, a rezultati Studije dodatno će se analizirati sukladno rezultatima popisa stanovništva u 2011. godini.

Nacrt Akcijskoga plana za provedbu UZPNM-a previđa niz mjera koje su posebice posvećene zaštiti pripadnika nacionalnih manjina od bilo kakvih djelovanja koja bi ugrozila ostvarivanje prava i sloboda osoba pripadnika nacionalnih manjina, kao i mjere za promicanje tolerancije i borbu protiv diskriminacije. Akcijski plan uključuje i posebnu mjeru za provedbu javne kampanje s ciljem promicanja raznolikosti na hrvatskom tržištu rada.

Studija Instituta Ivo Pilar je također otkrila da većina zaposlenika tvrdi da su upoznati sa sadržajem Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina. Međutim, većina nije bila upoznata s konkretnim sadržajem članka 22. Ustavnog zakona. To upućuje na poduzimanje daljnjih mjera osvješćivanja kako bi pripadnici nacionalnih manjina postali svjesni mogućnosti prava prednosti u skladu s navedenim člankom. Te su mjere već prevedene u Akcijskom planu za provedbu UZPNM-a i obuhvaćaju specifične prijedloge udruga pripadnika nacionalnih manjina.

U širem smislu, novi nacrt Akcijskog plana predviđa mjeru informiranja i educiranja svih zaposlenika u državnoj i javnoj službi u svrhu njihovog pobližeg upoznavanja sa zakonodavstvom koje se odnosi na zaštitu manjina, borbu protiv diskriminacije i promicanje tolerancije. Ovu će mjeru svake godine provoditi Vladin Ured za ljudska prava.

Ostale relevantne aktivnosti

Što se tiče praćenja provedbe članka 22. Ustavnog zakona, od stupanja na snagu Zakona o državnim službenicima, tijelo državne uprave zaduženo za državne službenike (sada Ministarstvo uprave) imenuje svoje predstavnike u povjerenstva za odabir kandidata. Njihova je uloga, između ostaloga, praćenje provedbe relevantnih odredbi Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina, odnosno odredbi kojima se jamči pravo prednosti pripadnicima nacionalnih manjina.

U Republici Hrvatskoj već je poduzet niz mjera usmjerenih na rješavanje **pitanja diskriminacije u radnom okruženju**:

- Etičkim kodeksom državnih službenika utvrđeno je da se državni službenici moraju jednako odnositi prema svim građanima, bez diskriminacije i/ili povlašćivanja jednih u odnosu na druge na svim osnovama, uključujući i diskriminaciju na osnovi etničke pripadnosti. Građani i državni službenici mogu prijaviti neetičko ponašanje državnoga službenika besplatnim telefonskim pozivom, ili mogu podnijeti pritužbu njegovom/njenom nadređenom ili povjereniku za etiku.

- Prema odredbama Kolektivnoga ugovora za državne službenike i namještenike, mora se poštivati osobnost i dignitet državnih službenika i namještenika u njihovom radnom okruženju. S ciljem ostvarenja tog prava, državna tijela promiču odnose tolerancije,

razumijevanja i prihvaćanja digniteta državnih službenika i namještenika. Svako neprihvatljivo ponašanje ili djelovanja kojima bi se takvi odnosi mogu narušiti su opisani, prepoznati, spriječeni i sankcionirani.

- Državni službenici i namještenici mogu prijaviti svaki slučaj neprihvatljivoga ponašanja svom nadređenom, povjereniku za prava članova sindikata ili povjerljivom savjetniku – osobi koja je ovlaštena rješavati pritužbe u svezi zaštite digniteta.

Proveden je niz edukacija u državnoj upravi radi promicanja tolerancije i suzbijanja diskriminacije. Od 2007. godine, Centar za obuku i stručno usavršavanje državnih službenika provodi tečajevе pod nazivom “Državna uprava za vježbenike”, čiji je cilj upoznavanje vježbenika s institucionalnim i zakonodavnim okvirom državne uprave. Vježbenici se, između ostaloga, upoznaju s odredbama koje se odnose na zabranu svake vrste diskriminacije, uključujući i diskriminaciju na osnovi etničke pripadnosti (kako je utvrđeno Ustavom, Zakonom o državnim službenicima itd.). Osim toga, upoznaju se i s pravilima ponašanja koja su utvrđena Etičkim kodeksom državnih službenika.

Odredbe kojima se zabranjuje diskriminacija na svim osnovama, uključujući i diskriminaciju na osnovi etničke pripadnosti, sastavni su dio brojnih programa izobrazbe (“Priprema za polaganje državnog stručnog ispita”, “Osnove državne službe”; a u 2011. godini predviđena su i dva dodatna programa za državne službenike: “Ustavom zajamčena zaštita ljudskih prava i građanskih sloboda“ i “Pravna zaštita pripadnika nacionalnih manjina”).

Mjerilo za zatvaranje 8: Hrvatska treba riješiti preostala pitanja povratka izbjeglica.

1. Hrvatska treba u cijelosti provesti svoj cilj za 2009. te učiniti znatan napredak u osiguranju smještaja podnositeljima zahtjeva za stambeno zbrinjavanje koji nisu uključeni u cilj za 2009. Hrvatska također treba u cijelosti riješiti postojeće neriješene žalbe na ranije zahtjeve za obnovu.

2. Učinjeno

Ispunjavanje mjerila za 2009.

Ukupno izvršenje mjerila za 2009. godinu na dan 28. ožujka 2011. godine iznosi 1.427 dostupnih i useljivih stambenih jedinica (od 2070) odnosno 69%. Od 11. veljače do 28. ožujka 2011. je za korisnike stambenog zbrinjavanja - bivše nositelje stanarskog prava osigurano 127 stambenih jedinica što iznosi napredak od 6,2%. Do kraja svibnja 2011. godine potrebno je još osigurati 643 useljivih stambenih jedinica.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (MRRŠVG) planira do kraja travnja osigurati ukupno 1.909 stambenih jedinica (izvršenje mjerila 92,2%) kroz sljedeće aktivnosti: kupnja 213 stanova, završena obnova 164 stana, završena obnova 28 kuća, dodjela 77 stanova u postojećem stambenom fondu. Tijekom svibnja 2011. još će se dodatno osigurati preostali broj stanova za ispunjenje mjerila (161) kroz kupnju stanova i dodjelu stanova u postojećem stambenom fondu.

MRRŠVG će za 643 korisnika koji nisu stambeno zbrinuti na dan 28. ožujka 2011. godine osigurati novčanu potporu za najam stana sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske od 17. srpnja 2008. godine (25 HRK po osobi na dan) do trenutka njihovog stambenog zbrinjavanja. Svim korisnicima bit će početkom travnja 2011. poslane obavijesti o tome, te obrasci koje je potrebno popuniti kako bi se isplata novčane potpore mogla realizirati.

Osiguravanje stambenih jedinica za zahtjeve iznad mjerila

Ubrzano je rješavanje svih neriješenih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje i smanjen je broj neriješenih predmeta. Prema planu koji je izradilo MRRŠVG predviđeno je u 2011. godini osigurati 250 stambenih jedinica izvan mjerila.

Do 28. ožujka 2011. izdano je 509 suglasnosti za stambeno zbrinjavanje iznad mjerila. S obzirom da je u tijeku izgradnja i obnova 193 stana i kuće, a predviđeni završetak je kraj lipnja 2011. godine, MRRŠVG će biti u mogućnosti stambeno zbrinuti 193 korisnika iznad mjerila u lipnju/srpnju 2011. godine.

Stambeno zbrinjavanje procijenjenog broja korisnika koji su već ostvarili ili će tek ostvariti pravo na stambeno zbrinjavanje odvijat će se predviđenom dinamikom za što su planirana sredstva u Državnom proračunu u razdoblju 2011. - 2013. godine. Sredstva za 2014. godinu će se planirati prilikom izrade proračuna za trogodišnje razdoblje krajem 2011. godine.

Novouvedene mjere

Dana 2. rujna 2010. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila je *Odluku o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske*, te time omogućila korisnicima programa stambenog zbrinjavanja – bivšim nositeljima stanarskog prava izvan PPDS-a otkup stambenih jedinica po povlaštenoj cijeni, značajno nižoj od tržišne. Dodatno je racionalizirana cijena uvrštavanjem u izračun vremenskog razdoblja provedenog u izbjeglištvu na način davanja popusta na cijenu nekretnine za svaku godinu koju je osoba provela u statusu izbjeglice.

MRRŠVG je u suradnji s predstavnicima međunarodne zajednice pripremlilo Naputak o provedbi Odluke koji je poslan Regionalnim uredima Uprave za PPDS. MRRŠVG je pismeno obavijestilo o mogućnosti kupnje 1.040 korisnika s kojima je Ministarstvo sklopilo ugovor o najmu. Od ukupnog broja zaprimljenih obavijesti do 28. ožujka 2011. godine, 521 korisnik je podnio zahtjev za kupnju.

Odluka o stambenom zbrinjavanju povratnika bivših nositelja stanarskog prava izvan područja posebne državne skrbi usvojena je na sjednici Vlade RH 3. ožujka 2011. godine i stupila je na snagu danom objave u „Narodnim novinama“ br. 29. od 9. ožujka 2011. godine. Bivši nositelji stanarskog prava koji su propustili predati zamolbu za stambeno zbrinjavanje imaju novu priliku (rok) za predavanje istih u 2011. godini u trajanju od devet mjeseci od stupanja na snagu Odluke.

Informativna kampanja vezano za donošenje ovih Odluka Vlade RH započela je njihovom objavom na internetskoj stranici Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva. U suradnji s UNHCR-om definirana je strategija za provedbu prekogranične informativne kampanje, te je u tijeku tiskanje 7.000 brošura koji će se distribuirati u zemljama regije. Tekst brošure također je objavljen na web stranici Ministarstva.

Posebice je dogovorena zajednička informativna kampanja s Republikom Srbijom koja će se provoditi u suradnji s UNHCR-om i Komesarijatom za izbjeglice Vlade RS.

Rješavanje žalbi na zahtjeve za obnovom

Tijekom ožujka 10 pravnik je angažirano na rješavanju žalbi. Od 17. 03. 2011. godine u Upravi za obnovu su privremeno angažirana još dva diplomirana pravnik na razdoblje do 17.05.2011. godine.

Od 11. veljače do 28. ožujka 2011. riješeno je 1.180 žalbi, a preostalo je za riješiti 2.650 žalbi. Do kraja travnja plan je u najvećem dijelu završiti rad na eliminiranju zaostataka, odnosno riješiti 1.600 žalbi što je sa povećanim brojem djelatnika ostvarivo. Do kraja svibnja planira se riješiti preostali broj od 1.050 žalbi. Također, cilj je i dalje zadržati vrlo visoku razinu zakonitosti, stručnosti i nepristranosti u postupku rješavanja žalbi.

Mjerilo za zatvaranje 9: Hrvatska treba poboljšati zaštitu ljudskih prava.

1. Hrvatska treba dodatno ojačati Ured pučkog pravobranitelja, osobito osiguranjem planiranog dodatnog osoblja i povećanjem proračuna, osigurati pravilno provođenje preporuka pučkog pravobranitelja te učiniti dodatni napredak u provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije i odredbi zakonskih propisa koji se odnose na zločin iz mržnje.

2. Učinjeno

Jačanje Ureda pučkog pravobranitelja

U Uredu pučkog pravobranitelja trenutačno su zaposlene 32 osobe, uključujući pučkog pravobranitelja i njegova tri zamjenika. Tijekom 2011. godine predviđa se jačanje Ureda zapošljavanjem tri nova službenika, točnije rečeno savjetnika za pravne poslove, savjetnika za područje zaštite ljudskih prava i jednog administratora. Sredstva za tu svrhu osigurana su u proračunu za 2011. godinu, a Ministarstvo financija odobrilo je zapošljavanje novih djelatnika. Daljnja dinamika u tom pogledu sada je u potpunosti u rukama Ureda pučkog pravobranitelja.

U siječnju 2011. Vlada RH je osnovala radnu skupinu za izradu novog nacrtu Zakona o pučkom pravobranitelju, s ciljem daljnjeg jačanja kapaciteta Ureda. Radna skupina trenutačno razmatra moguće modalitete daljnjeg institucionalnog jačanja Ureda pučkog pravobranitelja, uključujući potencijalno poboljšanje analitičkih kapaciteta, zapošljavanje dodatnog osoblja i intenziviranje aktivnosti vezanih uz provedbu Zakona o suzbijanju diskriminacije. U tom kontekstu također se planira spajanje Centra za ljudska prava s Uredom pučkog pravobranitelja, čime bi se trebao stvoriti učinkovitiji sustav u okviru kojeg će biti moguće poduzimati neke nove aktivnosti i ojačati interakciju Ureda s organizacijama civilnog društva. Tim bi se spajanjem također dobilo pet dodatnih osoba za rad u Uredu.

Praćenje preporuka Pučkog pravobranitelja

S ciljem jačanja kapaciteta za odgovarajuću reakciju državnih tijela i tijela javne uprave na preporuke pučkog pravobranitelja, Vlada RH je funkciju koordinacije i praćenja tih aktivnosti povjerila Vladinom Uredu za ljudska prava. Potrebne izmjene i dopune Uredbe o osnivanju Ureda za ljudska prava usvojene su u ožujku 2011. godine. U skladu s tim novim, proširenim mandatom, Vladinom su Uredu za ljudska prava povjerene ovlasti praćenja provedbe preporuka pučkog pravobranitelja pa će se u Uredu bilježiti aktivnosti i mjere koje su tijela državne i javne uprave posebno poduzela u tom smislu. Novoosnovani Odjel u Uredu će pratiti godišnja izvješća pučkog pravobranitelja, te će također i podnositi izvješća o provedbi preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja.

U ožujku 2011., Vladin Ured za ljudska prava izradio je prvo izvješće na osnovi preporuka pučkog pravobranitelja. U tom izvješću Ured iznosi mjere koje je Vlada RH poduzela slijedom preporuka pučkog pravobranitelja u područjima: uprava i građani; pritužbe vezane

uz trajanje sudskih postupaka; povrat imovine, obnova i stambeno zbrinjavanje; socijalna i pravna sigurnost; nepotpuno prikupljanje podataka i statističko praćenje slučajeva diskriminacije; položaj romske manjine; diskriminacija pacijenata s invaliditetom.

Provedba Zakona o suzbijanju diskriminacije i u predmetima zločina iz mržnje

Vladin Ured za ljudska prava izradio je u ožujku 2011. Izvješće o provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije i u predmetima zločina iz mržnje.

U travnju 2011. Vlada RH je usvojila Protokol o postupanju u slučajevima zločina iz mržnje, s ciljem daljnjeg razvoja sustava praćenja zločina iz mržnje. Ovim se Protokolom predviđa periodična, tromjesečna razmjena statističkih podataka među nadležnim državnim tijelima korištenjem jedinstvenog obrasca za izvješćivanje, za čije su popunjavanje zadužene sve nadležne institucije (Ministarstvo unutarnjih poslova, Državno odvjetništvo RH i Ministarstvo pravosuđa). Protokolom se Vladin Ured za ljudska prava imenuje središnjim tijelom za prikupljanje i objavljivanje podataka o zločinima iz mržnje, te za suradnju s organizacijama civilnog društva i međunarodnim organizacijama.

Mjerilo za zatvaranje 10: Potpuna suradnja s ICTY-em ostaje uvjet za napredak Hrvatske tijekom cijelog procesa pristupanja, uključujući za privremeno zatvaranje ovog poglavlja, u skladu s pregovaračkim okvirom koji je Vijeće donijelo 3. listopada 2005.

1. Sukladno zahtjevu Ureda glavnog tužitelja ICTY-a, međuresorna radna skupina hrvatske Vlade započela je istraživati nove važne smjerove u svojoj istrazi kojoj je cilj lociranje ili utvrđivanje sudbine nestalih topničkih dnevnika. Glavni tužitelj ICTY-a će svoje sljedeće izvješće Vijeću sigurnosti UN-a podnijeti u svibnju 2011.

2. Učinjeno

Dana 28. veljače 2011. Međuresorna radna skupina Vlade RH (*Task Force*) podnijela je sveobuhvatno izvješće glavnom tužitelju MKSJ o poduzetim aktivnostima, budućim planovima za suradnju i ostvarenim rezultatima. U ožujku je Republika Hrvatska nastavila s punom suradnjom s ICTY-em, ispunjavajući redovne zahtjeve za pomoć zaprimljene od tužitelja i Raspravnih vijeća MKSJ-a koja vode različite postupke.

* * *

Vlada Republike Hrvatske nastavit će raditi na svim obvezama u Poglavlju 23 i ispunjavati ih, svjesna osobite važnosti svih područja obuhvaćenih tim poglavljem. Iduće Vladino periodično izvješće planirano je za drugu polovicu travnja 2011. godine.